

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

* BEZINNING

door *Lútsen Kooistra*

De auteur is hoofdredacteur van het *Friesch Dagblad* en lid van de redactie van *Christen Democratische Verkenningen*.

Nooit zie je zo veel politici op straat als in verkiezingstijd. Kamerleden, ministers, staatssecretarissen en lokale partijmensen liepen zich in februari en maart de blaren op de voeten om ‘contact’ met de burger als kiezer te krijgen. Op straat en op locatie, bijvoorbeeld het aardbevingsgebied in Groningen. De campagneleiders van de politieke partijen onderhandelden met omroepen om hun lijsttrekker in televisiedebatten te krijgen. Zo’n optreden is weliswaar geen ontmoeting zoals op straat, maar is een kans om kiezers ervan te overtuigen dat de lijsttrekker een sterk verhaal heeft dat tegemoetkomt aan wat kiezers willen horen aan standpunten – of waaruit blijkt dat de lijsttrekker de zorgen, de woede of de angst van burgers echt wel begrijpt.

Maar niet iedere politicus vond het verstandig om de kiezer zo veel mogelijk te ontmoeten, ‘echt’ of via de televisie. Zo maakten Rutte en Wilders afwegingen waarin de zichtbaarheid als mogelijkheid voor contact met de kiezer niet de hoogste prioriteit had. Hoe deze houding zich verhoudt tot de algemene wens van politici tot meer contact met de kiezer moeten ze nog maar eens uitleggen – een ijdele wens.

Bijna alle politici lieten blijken dat ze meenden te weten wat de kiezer wil. Hoe vaak hoorden we niet: ‘De burger wil ...’? En lijsttrekkers wisten ook hoe de burger ‘zich voelt’.

Dat is nog maar de vraag. Direct na de verkiezingen begon het spel om de (in)formatie, met de schijn van nieuwsgierigheid wat de verkenners en later de informateurs zouden bedenken op grond van de gesprekken. De meeste kiezers kennen dit spel niet en hebben geen idee of er spelregels zijn en, zo ja, welke. De lijsttrekkers, hun adviseurs en medewerkers hebben zich teruggetrokken: nu is er even geen tijd voor contact met de burger.

Intussen zijn zo’n tweeënhalf miljoen Nederlanders van boven de 16 jaar laaggeletterd: één op de zes. Zij hebben de partijprogramma’s niet kunnen lezen. Een deel van hen kan slecht of niet met de computer overweg. En politiek en overheid willen de communicatie met de burger binnen afzienbare tijd volledig digitaal laten verlopen.

Hoezo, contact?